

З початку третього тисячоліття обсяги продаж озброєнь стабілізувалися. В останні роки відбувається невелике, але стійке зростання попиту на світовому ринку зброї. **Довідково:** У 2019 році світові військові витрати зросли до 1,917 трлн дол., як свідчать нові дані Стокгольмського міжнародного інституту досліджень миру (SIPRI). Цей показник представляє зростання на 3,6% з 2018 року та найвищий річний приріст витрат з 2010 року.

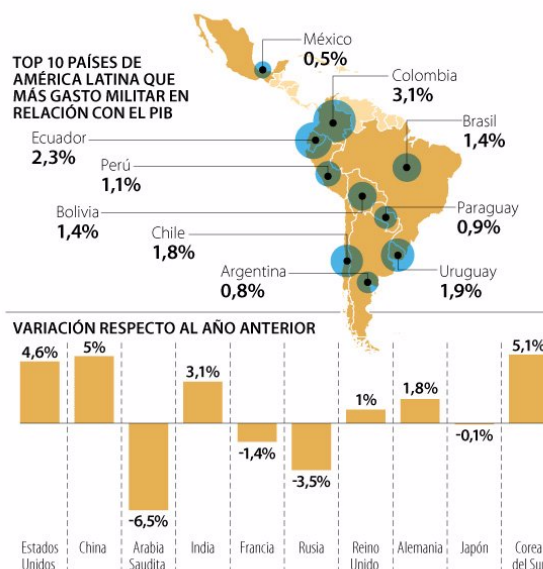
Незважаючи на досить обмежену частку обсягів торгівлі зброєю в загальносвітовому товарообігу, військово-технічне співробітництво (ВТС) держав залишається одним з ключових питань зовнішньої політики, визначаючи рівень взаємної довіри та сприяючи розвитку інших високотехнологічних цивільних виробництв.

В першу чергу це пов'язано з тим, що будь-яка держава світу в силу покладених на неї специфічних функцій прагне до того, щоб мати технічно добре оснащені збройні сили (ЗС), проте повний спектр озброєнь для всіх видів ЗС можуть робити тільки чотири країни - США, Франція, Великобританія і Росія, Таким чином, можна зробити висновок про те, що торгівля зброєю буде існувати до тих пір, поки існують держави, тим більше в умовах збереження суперечностей між ними і зростання міжнародного тероризму.

COMERCIO MUNDIAL DE ARMAS

TOP 15 DE LOS PAÍSES QUE MÁS INVIRTIERON EN ARMAS EN 2018

País	Inversión	Participación en el mercado global
Estados Unidos	US\$649.000 millones	36%
China	US\$250.000 millones	14%
Arabia Saudita	US\$67.600 millones	3,7%
India	US\$66.500 millones	3,7%
Francia	US\$63.800 millones	3,5%
Rusia	US\$61.400 millones	3,4%
Reino Unido	US\$50.000 millones	2,7%
Alemania	US\$49.500 millones	2,7%
Japón	US\$46.600 millones	2,6%
Corea del Sur	US\$43.100 millones	2,4%
Italia	US\$27.800 millones	1,5%
Brasil	US\$27.800 millones	1,5%
Australia	US\$26.700 millones	1,5%
Canadá	US\$21.600 millones	1,3%
Turquía	US\$19.000 millones	1,2%

GASTO MILITAR DE LOS PAÍSES RESPECTO AL PIB

Arabia Saudita	8,8%
Rusia	3,9%
Estados Unidos	3,2%
Corea del Sur	2,6%
Turquía	2,5%

Principales exportadores de armas en el mundo 2014-2018

1 Estados Unidos	36%
2 Rusia	21%
3 Francia	6,8%
4 Alemania	6,4%
5 China	5,2%

Principales importadores de armas en el mundo 2014-2018

1 Arabia Saudita	12%
2 India	9,5%
3 Egipto	5,1%
4 Australia	4,6%
5 Algeria	4,4%

Fuente: Sipri, Banco Mundial / Gráfico: I.R.A.L.

Міжнародна торгівля зброєю/Топ 10 країн Латинської Америки у військових витратах/Військові витрати країн, до ВВП/Найбільші експортери та імпортери зброї./ SIPRI-2019 /

1. Периферійний військово-промисловий комплекс.

Розвиток глобалізації та НТП поступово змінює усталену схему відносин у військово-технічній сфері між розвиненими і державами, що розвиваються. У загальному масиві

розвиткових країн виділилася група держав, що створили власну відносно розвинену оборонну промисловість. ВПК розвиткових країн виділяється фахівцями в особливий тип «периферійного ВПК» (Тарасов К.С., "ВПК стран Латинской Америки: тенденции, проблемы, перспективы", М., 1994), що характеризується цілим рядом особливостей:

- орієнтація на виробництво простих і відносно недорогих видів О і ВТ;
- залежність від імпорту технологій з-за кордону;
- ключова роль держави в процесі створення національної оборонної промисловості;
- орієнтація військового виробництва в значній мірі на зовнішній ринок.

Формування периферійного ВПК почалося в 70-і роки в період правління військових режимів. Розпочатий тоді етап науково-технічної революції супроводжувався різким подорожчанням і збільшенням складності промислової продукції (в т.ч. військової). Це вимагало, з одного боку, подальшого розширення спеціалізації і кооперації підприємств, а з іншого - збільшення серійності з метою компенсації витрат на НДДКР і виробництво. Остання обставина штовхнуло військово-промислові фірми Заходу на пошук партнерів серед розвиткових країн, що мали деякі відносні переваги (більш дешева робоча сила, сировина, послуги і т.д.) та досить ємний ринок О і ВТ традиційного типу. Таким чином, діяльність військово-промислових ТНК (підтримувана національними урядами) створила об'єктивну передумову посилення взаємозалежності оборонних компаній розвинених держав і країн периферійного ВПК. Провідні світові військово-промислові ТНК поступилися цим країнам частиною свого ринку в обмін на закупівлю у них технологій, комплектуючих вузлів і деталей сучасної ВТ.

До числа держав-власників периферійного ВПК відносяться Аргентина, Бразилія та Чилі - найбільш розвинені в економічному відношенні країни регіону:

1. **Оборонна промисловість** цих країн (насамперед, Бразилії та Чилі) в значно більшому ступені, ніж в інших країнах периферійного ВПК **орієнтована на експорт**. Робота переважно на зовнішній ринок створила для оборонної промисловості цих країн якісно нові умови. Високі вимоги, що пред'являються світовим ринком, сприяли перетворенню оборонної промисловості в особливий сектор економіки, де в першу чергу застосовувалися новітні досягнення науки і техніки.

2. **Політичний аспект**. Як відомо, саме в Латинській Америці найбільшого поширення набув такий феномен, як милітаризм - верховенство військових в політичній, економічній і соціальній житті суспільства. Розглядаючи ВПК як необхідний атрибут великої держави, військові режими в міру своїх сил сприяли створенню в латиноамериканських державах (і особливо в трьох вищевказаних країнах) практично "з нуля" національної оборонної промисловості. ("Militarismo en América Latina", P.Ortega, J.S.Gómez; Centro de Estudios Justicia y Paz, 2017)

3. **Демократичні та неоліберальні перетворення 80-90-х років**. Оборонна промисловість Аргентини, Бразилії та Чилі піддалася в цей період реформування, однак глибина цих реформ була далеко не однакова.

Довідково:

Найбільш радикальні реформи мали місце в Аргентині. Всі оборонні підприємства там були виведені з центрального підпорядкування і приватизовані або передані у відання провінцій (багато з них незабаром також були приватизовані). Дрібні підприємства, що не викликали інтересу у потенційних покупців, ліквідовувалися. Не було обмежень на придбання акцій оборонних компаній іноземним капіталом. Основними прийомами передпродажної підготовки оборонних підприємств були: трансформація в акціонерні товариства, розукрупнення за галузевим принципом, скорочення чисельності персоналу, взяття державою на себе боргів підприємств. Компанії (враховуючи ті, що знаходилися у власності провінцій) отримали повну економічну свободу, враховуючи право самостійного виходу на внутрішній та зовнішній ринки, пошук ділових партнерів, проведення маркетингових досліджень і т.і.

Найбільш "м'які" реформи мали місце в Бразилії. Почасті це пояснюється сильним впливом військових на політичне життя країни, частково - геополітичними амбіціями країни, яка претендує на статус "регіональної наддержави". З цих причин приватизація оборонних підприємств здійснювалася у виняткових випадках, як вимушений захід по відношенню до неблагополучним компаніям, які вимагають масштабних інвестицій в розвиток виробництва. Якщо ж підприємство було рентабельне і приносило прибуток, про його приватизації не могло бути й мови. Основні прийоми передпродажної підготовки підприємств: скорочення чисельності персоналу, взяття державою на себе їх боргів. Держава відійшло від політики прямого втручання в діяльність оборонних підприємств, вони отримали повну економічну свободу, внаслідок чого неухильно зростає кількість СП і стратегічних альянсів з іноземними компаніями.

Чилі виходячи з обраної моделі модернізації ВПК більше тяжіє до Бразилії. У політичному житті країни також відчувається сильний вплив військових, які прагнуть зберегти контроль над державними оборонними підприємствами. Особливості чилійського ВПК визначаються його меншими масштабами розвитку в порівнянні з Аргентиною і Бразилією, а також порівняно невеликою часткою в ньому держпідприємств. Всі перераховані вище фактори сприяли збереженню державного сектору в оборонній промисловості Чилі в колишніх масштабах. У зв'язку з тим, що для державних підприємств ВПК залучення додаткових фінансових ресурсів через приватизацію було неможливо, широкого поширення набуло створення СП і налагодження добросусідських відносин з іншими компаніями.

(1.«El abandono del neoliberalismo en América Latina a principios del siglo XXI y el flujo de corrientes neoestructuralistas y neoextractivistas», Alfonso Zurita Borbón; IEEA.ES – Documento Marco, 04/2017; 2. América Latina y el Caribe, los cambios regionales y los desafíos globales Anuario de la Integración Regional de América Latina y el Caribe, No. 10, 2014)

4. Розвиток інтеграційних процесів. Подальше поглиблення інтеграції в рамках МЕРКОСУР вже торкнулося сфери ВТС, про що свідчать, зокрема, часткова уніфікація законодавчої бази, організація спільних військових навчань, спільна розробка нових видів О і ВТ і ін.

2. Військова промисловість країн Латинської Америки.

LOS 10 EJÉRCITOS MÁS PODEROSOS DE AMÉRICA LATINA

Puesto en el 'ranking'	Presupuesto de Defensa:	Miembros activos:	Número total de aeronaves:	Número de tanques:	Fuerza naval total:
10. Brasil	●27.800.000.000\$	334.500	●715	437	112
37. Colombia	10.600.000.000\$	295.000	469	0	●453
38. México	7.000.000.000\$	277.000	484	0	189
40. Perú	2.560.000.000\$	90.000	273	146	60
41. Venezuela	745.000.000\$	●343.000	260	390	49
43. Argentina	4.200.000.000\$	83.515	227	370	49
47. Chile	4.250.000.000\$	77.000	282	300	69
67. Bolivia	660.000.000\$	35.000	69	54	173
68. Ecuador	2.500.000.000\$	40.000	108	232	19
73. Cuba	500.000.000\$	50.000	80	●1.180	12

FUENTE: GLOBAL FIREPOWER

10 найбільш потужних армій Латинської Америки 2019

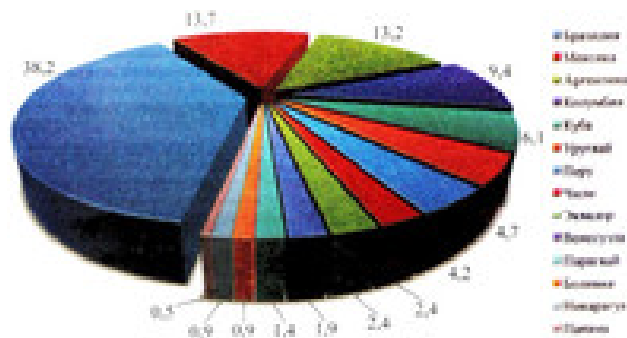
Виробнича база військової промисловості (ВП) країн Латинської Америки (ЛА) почала формуватися в другій половині XIX століття, що в значній мірі було обумовлено зростанням потреб національних збройних сил. Найбільший розвиток виробництво озброєнь і боєприпасів отримало після Другої світової війни в період активної індустріалізації регіону. Крім того, прискореного створення військово-промислової бази в ряді держав регіону (Бразилії, Аргентині, Чилі та Перу) сприяв прихід до влади військових режимів, військово-економічна політика яких була спрямована на досягнення максимально повного самозабезпечення національних ВС.

Практично у всіх країнах ЛА:

1. Військово-промисловий комплекс (ВПК) жорстко контролюється державою через органи управління в складі міністерства оборони або окремі відомства. При цьому найбільш поширена схема, при якій парламент відповідає за вироблення політики в цій галузі шляхом створення нормативно-правових умов функціонування ПК.
2. МО формує портфель оборонних замовлень, визначаючи потреби ВС в озброєнні і військовій техніці (ОВТ) та іншої продукції військового призначення (ПВП) виходячи з поточних завдань і перспективних планів їх будівництва, а також можливостей національного ВПК.
3. Характерною особливістю є приналежність більшості підприємств до державних компаній, що дозволяє реалізовувати адміністративне управління їх діяльністю.

4. Для оборонної промисловості країн латиноамериканського регіону характерна суттєва диференціація за рівнем розвитку. Економічно розвинуті країни (Бразилія, Чилі, Аргентина, Мексика) мають великі можливості з виробництва ОВТ як власної розробки, так і за іноземними ліцензіями. Менш розвинені (Нікарагуа, Парагвай) мають у своєму розпорядженні обмеженою кількістю підприємств, які зайняті переважно ремонтом перебувають на озброєнні ОВТ або виробництвом легкої стрілецької зброї і боєприпасів до них.

Всього в регіоні налічується понад 200 основних підприємств ВПК всіх видів, в тому числі понад 160 виробничих (складальних і по випуску комплектуючих).

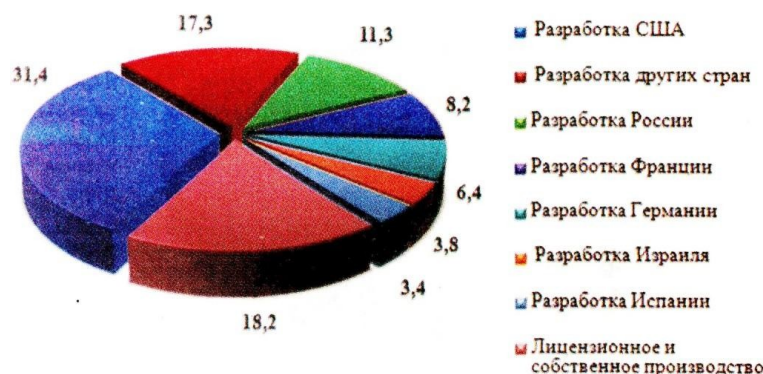
Територіальне розміщення військової промисловості країн Латинської Америки, %

5. Для ВП Латинської Америки характерна значна концентрація підприємств навколо великих мегаполісів. Так, найбільшим військово-промисловим і науково-технічним центром регіону є м Сан-Жозе-дус-Кампус (Бразилія), в межах якого знаходяться 17 підприємств, що випускають ПВН. За 14 заводів зосереджені в містах Ріо-де-Жанейро (Бразилія) і Мехіко (Мексика), далі йде м Буенос-Айрес (Аргентина) - дев'ять підприємств. До великих центрів відносяться також міста Сан-Паулу (Бразилія) і Богота (Колумбія) - по сім підприємств, а в містах Гавана (Куба), Ліма (Перу) і Монтевідео (Уругвай) налічується по шість. Всього ж виробничі підприємства ВПК розташовані в 90 містах регіону.

Найбільші військово-промислові центри країн Латинської Америки									
Місце розташування підприємств		Галузі промисловості, кількість підприємств, од.							
Країна	Місто	Ракето-космічна	авіаційна	Бронетанкова	Суднобудівельна	Артилерійсько-стрілецька	Боєприпасна	Радіоелектронна	Всього
Бразилія	Сан-Жозе-дус-Кампус	3	4	3			3	4	17
	Ріо-де-Жанейру				4	6	4		14
	Сан-Паулу			1		6			7
Мексика	Мехіко		4	1		7	2		14
Аргентина	Буенос-Айрес	3	1	1	3	1			9
Колумбія	Богота		3			1	2	1	7
Куба	Гавана	1	1	2		1		1	6
Перу	Ліма	1	2			1	2		6
Уругвай	Монтевідео			1	3	1	1		6

6. Аналіз номенклатури продукції, що випускається військовою промисловістю країн Латинської Америки, і ОВТ, наявних на оснащення національних збройних сил, демонструє тісний зв'язок галузі з США, Російською Федерацією та державами Західної Європи. Це

обумовлено перш за все виробництвом тут багатьох зразків озброєнь, розроблених в цих країнах.

Парк ОВТ регіональних ВС по багатьох позиціях складається з продукції зарубіжного виробництва (переважно американського) або випускається тут за ліцензіями. Всього на озброєнні країн ЛА знаходиться близько 82% іноземних зразків, з них в США були розроблені і придбані 31,4%, в РФ (СРСР) - 11,3, Франції - 8,2, Німеччині - 6,4, Ізраїлі - 3,8, Іспанії - 3,4%. Тільки 18,2% (власної розробки і за ліцензіями інших країн) були виготовлені на національних підприємствах.

Незважаючи на те що керівництво латиноамериканських країн продовжує прагнути до забезпечення ЗС озброєнням і військовою технікою національного виробництва, поява в найближчому майбутньому і середньостроковій перспективі високотехнологічного ВПК, здатного успішно конкурувати з визнаними лідерами на світовому ринку зброї, малоімовірно.

Це обумовлено як існуючим відставанням в рівні промислового та науково-технічного розвитку держав регіону від високорозвинених країн, так і відсутністю необхідних умов, перш за все фінансових, технологічних і кадрових, для створення сучасних виробництв ПВН. Більшість підприємств військової промисловості регіону буде продовжувати залежати від закордонних постачальників, в першу чергу з США, РФ, Ізраїлю і низки країн Західної Європи. При відсутності комплектуючих значна частина підприємств, особливо авіаційної та бронетанкової галузей, може припинити виробництво ПВН.

7. У цих умовах важливими напрямками розвитку місцевої військової промисловості залишаються: придбання технологій для налагодження власної розробки і виробництва сучасних високотехнологічних озброєнь, організація спільного і ліцензійного виробництва, створення спільних підприємств і дочірніх компаній великих міжнародних корпорацій-виробників ОВТ, проведення робіт з модернізації раніше закуплених зразків озброєнь зарубіжного виробництва на національній промисловій базі.
8. Основу сучасної виробничої бази ВП країн Латинської Америки складають підприємства відомих на регіональному і світовому ринку озброєнь компаній (Бразилія, Аргентина, Чілі).
9. Науково-дослідну базу складають 14 провідних науково-дослідних організацій (НДО): в Бразилії (чотири), Мексиці (чотири), Колумбії (три), Аргентині (дві) і одна в Еквадорі. Всі військові НДДКР в регіоні фінансуються за рахунок держави. Крім того, в Бразилії значну кількість НДО входять до складу виробничих підприємств в якості конструкторських бюро та інших підрозділів.
10. В даний час в країнах Латинської Америки є потужності з випуску 56 основних типів ОВТ.

Найбільш широка номенклатура ПВН характерна для артилерійсько-стрілецької та боєприпасної галузей військової промисловості. У ряду держав є потужності з випуску зразків авіаційної, бронетанкової і військово-морської техніки.

Досить різноманітна номенклатура продукції **артилерійсько-стрілецької промисловості** (реактивні системи залпового вогню, гармати польової артилерії і міномети, танкові гармати, безвідкатні гармати, ручні гранатомети, стрілецьку зброю), але вона виготовляється в основному за ліцензіями іноземних держав.

У **боєприпасній промисловості** налагоджено виробництво боєприпасів для всього спектра перебувають на озброєнні зразків ОВТ, а також авіаційних і глибинних бомб, інженерних

боєприпасів і ручних гранат. Вибухові речовини для спорядження боєприпасів та використання в інженерно-саперних цілях теж випускаються на підприємствах цієї галузі.

Бронетанкова промисловість. Збройні сили країн Латинської Америки на початок 2006 року налічували 2 013 танків. З них частка основних бойових танків (ОБТ) становила 52%, або 1 051 одиниця, а легких -48%, або 962 одиниці.

Парк танків країн Латинської Америки (за станом на 2006 р.)

Країна, номенклатура ОБТ	Кількість	Експортер	Роки постачання	Примітки
Аргентина	350			
Основні бойові танки:	200			
TAM	200	ФРН	1976-1985	Вироблені за ліцензією в Аргентині (компанія TAMSE). У 1985 році лінія була закрита. На початку 1990-х планувалося відновити виробництво і випустити ще близько 200 одиниць для власних ЗС, однак програма не була реалізована. На початок 1990-х років в резерві TAMSE знаходилося ще близько 160 ОБТ TAM і до 500 комплектів для збірки ОБТ і ББМ на їх базі. В даний час здійснюється модернізація з установкою приладів нічного бачення ізраїльського виробництва
Легкі танки:	150			
AMX-13	50	Франція	1969-1974	На початку 80 одиниць було імпортовано з Франції, потім ще 40 зібрано на місці з складальних комплектів. Пройшли модернізацію з установкою 105-мм гармат і дизельних двигунів.
SK-105"Кирасир"	100	Австрія	1982,1996	Крім того, близько 10 БРЕМ
Болівія	36			
Основні бойові танки:	-			
Легкі танки:	36			
SK-105"Кирасир"	36	Австрія	1979-1982	З них два БРЕМ
Бразилія	481			
Основні бойові танки:	178			
"Леопард-1A1"	87	Бельгія	1997-2000	З запасів СВ Бельгії. Перед постачанням пройшли ремонт і модернізацію вартістю 200 тис. доларів за танк. Крім того, поставлені дві БРЕМ на базі "Леопард-1"
M-60A3	91	США	1997	З резерву СВ США. Спочатку були взяті в оренду за 15 млн доларів. Постачання включала також боєприпаси, обладнання для виявлення і наведення, засоби зв'язку. У 2001 році були викуплені у власність за 12 млн доларів. Планується придбання додаткової кількості (близько 100 одиниць, можливо ОБТ "Леопард-1A5" (з резерву СВ ФРН)
Легкі танки:	303			
M-41B/C	286	США, Австрія	1955-1956, 1966	
SK-105"Кирасир"	17 (з них одна БРЕМ)		2001	Для морської піхоти. Загальна потреба МП в легких танках - 40-50 одиниць
Венесуела	197			
Основні бойові танки:	81			
AMX-30	81	Франція	1972-1973	
Легкі танки:	116			
AMX-13	36	Франція	1989-1990	Придбано для заміни парку AMX-13M51 з 75-мм гарматою, поставлених в 1950-1960-і роки з Франції. У 2004 році модернізовані електронні системи
FV101 "Скорпіон"	80	Великобританія	1989-1992	Придбано за 85 млн доларів, включаючи боєприпаси, а також обладнання для техобслуговування і навчання
Колумбія	12			
Основні бойові танки:				
AMX-30B	-	Іспанія	2006-2007	За контрактом від 2004 року поставлено 46 одиниць з резерву СВ Іспанії. Надійшли на озброєння нової бригади для проведення операцій

				на сході країни поблизу кордону з Венесуелою
Легкі танки:	12			
M-3A1 "Стюарт"	12	США	1977	В резерві
Парагвай	17			
Середні танки:	12			
M4A3 "Шерман"	12	США	1960,1997	Останні три одиниці отримані безоплатно з Аргентини, де замінені ОБТ ТАМ
Легкі танки:	5			
M-3A1 "Стюарт"	5	США	1970-і	У 1979-1980 роках пройшли модернізацію в Бразилії
Перу	385			
Основні бойові танки:	275			
T-54/T-55	275		1983-1985	З них в стані боєготовності близько 200 одиниць
Легкі танки:	110			
AMX-13	110	Франція	1958-1959, 1969-1970	Перша партія (30 одиниць) з 75-мм гарматою, друга (80) з 105-мм. З них в стані боєготовності близько 90 одиниць
Уругвай	83			
Основні бойові танки:	15			
T-55	15	Ізраїль	1997-1998	З резерву ЗС Ізраїлю (трофейні). Ізраїльське найменування Т-67 "Тиран". Переобладнані і модернізовані (105-мм гармата, СУО, двигун, підвіска)
Легкі танки:	68			
M-24 "Чаффі"	17	США	1960	Пройшли модернізацію з установкою 75-мм гармати
M-3A1 "Стюарт"	29	США	1957	
M-41A1	22	Бельгія	1980	З резерву СВ Бельгії. У 1991 році пройшли модернізацію в Бразилії (заміна 76-мм гармати 90-мм гарматою "Кок-Керіл", нова СУВ, дизельний двигун та ін.)
Чилі	272			
Основні бойові танки:	260			
AMX-30B2	60	Франція	1998-2001	З резерву СВ Франції. Для заміни наявного парку аналогічних машин 1980-х років поставки
"Леопард-1A5"	200	Нідерланди	1998-2000	З СВ Нідерландів. Перед постачанням пройшли капремонт, встановлено додаткове обладнання нічного бачення. Для заміни парку застарілих танків: 50 M24,50 M41 і 100 M4 "Шерман". Розглядається можливість установки нових систем управління вогнем. Є проблеми з експлуатацією через технічний стану
"Леопард-2A3"		ФРН	2007-2008	100 одиниць буде поставлено з резерву СВ ФРН. Фінансування за рахунок додаткових прибутків від експорту міді. Повідомляється про зацікавленість в заміні всього парку ОБТ танками "Леопард-2"
Легкі танки:	12			
FV101 "Скорпіон"	12	Великобританія	1996	Із запасів СВ Великобританії для морської піхоти
Еквадор 180				
Основні бойові танки:	30			
T-55	30	Нікарагуа	...-1997	Останні три одиниці з резерву ВС Нікарагуа
Легкі танки:	150			
AMX-13	150	Франція	1975-1977	У 2001 році пройшли модернізацію із заміною бензинових двигунів дизельними "Дойц"

Найбільші танкові парки мають у своєму розпорядженні розташовують Бразилія, Перу, Аргентина і Чилі. Крім того, ОБТ та легкі танки перебувають на озброєнні Болівії, Венесуели, Колумбії, Парагваю, Уругваю та Еквадору.

Бронетанкова промисловість в розглянутих країнах майже відсутня (за винятком Бразилії - "Озорио"). або рівень її розвитку є недостатнім для розробки танків. В результаті весь танковий парк регіону представлений імпортною технікою або виробленою за іноземними ліцензіями.

Ліцензійне виробництво ОБТ здійснювалося тільки в Аргентині. До кінця 1970-х років на замовлення військового відомства цієї країни німецька компанія "Тіссен-Хеншель" (в даний час "Рейнметалл лендсістем") на базі німецької БМП "Мардер" розробила ОБТ ТАМ. Випуск цього танка був організований на потужностях аргентинської компанії ТАМСЕ в першій половині 1980-х років. Двигун, трансмісія і системи управління для нього поставлялися з ФРН. Артилерійська частина, включаючи 105-мм гармата, розроблена і проводилася в Аргентині. Всього було виготовлено і передано міністерству оборони цієї країни 200 танків ТАМ.

Частка країн Латинської Америки в загальносвітовому імпорті танків за останнє десятиліття склала 8%. Для порівняння, частка держав Африки за той же період досягла 12,5%, а Близького і Середнього Сходу - 33%. Такий стан пояснюється, з одного боку, порівняно малим сектором, який займають ці країни на світовому ринку імпорту ОБТ в цілому, з іншого - дією ряду факторів, що визначають відносно низьку затребуваність танкової техніки в ЗС держав регіону, зокрема природно-кліматичними умовами (значні території займаються виготовленням імают гориста місцевість і джунгли), цілями і особливостями застосування ВС.

Переважна більшість танків, які перебувають на озброєнні країн латиноамериканського регіону (93%), були проведені більше 20 років тому і, відповідно, вимагають ремонту, модернізації або заміни більш новими зразками.

Таким чином, істотних якісних змін танкових парків країн Латинської Америки в найближчій перспективі не передбачається. Основні зусилля тут будуть зосереджені на модернізації наявної техніки або її заміні більш досконалої імпортного виробництва. Крім перерахованих вище програм в найближчі роки, на думку західних фахівців, слід очікувати початку заходів щодо вдосконалення танкових парків ВС Венесуели, Перу та Парагваю.

Номенклатура продукції **авіаційної галузі** обмежена: це військово-транспортні літаки (ВТЛ), базові патрульні літаки і безпілотні літальні апарати власної чи спільної розробки (Бразилія), а також навчально-тренувальні літаки, що випускаються за ліцензією (Перу, Чилі). Крім цього, освоєно ліцензійне виробництво багатоцільових вертольотів зарубіжної розробки. Коротка історія створення. Оскільки військово-економічна політика найбільш розвинених країн Латинської Америки в 70-80-х роках будувалася на основі доктрин, які передбачають найбільш повне самозабезпечення збройних сил. Крім цього, військова промисловість (і в першу чергу авіабудування) має явно виражену експортну спрямованість. Керівництво цих країн передбачало, що власне військове виробництво дозволить отримати значні валютні кошти від експорту зброї і бойової техніки і дозволить уникнути витрачання державних валютних резервів на імпортоване озброєння.

Слід зазначити, що в зв'язку зі значними змінами обстановки в світі і внутрішньополітичними подіями в самих країнах військово-економічна політика зазнала ряд коригувань, що стосуються пріоритетності деяких її напрямків. Стрижневою як і раніше залишається завдання забезпечення своїх армій озброєнням, боєприпасами і бойовою технікою національного виробництва. Однак керівництво латиноамериканських країн реально усвідомлює неможливість створення в найближчому майбутньому високотехнологічного військово-промислового комплексу, здатного успішно конкурувати з основними виробниками на світовому ринку зброї.

У розвитку авіаційної промисловості ставка робиться на отримання передових технологій від провідних західних держав. При цьому широкого поширення набули організація ліцензійного та спільного виробництва, створення спільних підприємств і виконання робіт по модернізації сучасних бойових літаків. Пріоритетне значення надається розвитку кооперації на регіональному рівні та проведення приватизації державних авіабудівних компаній. В цілому, керівництво країн Латинської Америки робить зусилля по підвищенню конкурентоспроможності національної авіаційної промисловості, отримання передових технологій і організації виробництва сучасної військової техніки.

Суднобудівна промисловість країн регіону має певний потенціал з будівництва кораблів і суден різного класу. Порівняно розвинутою суднобудівної промисловістю володіють Аргентина, Бразилія, Венесуела, Домініканська Республіка, Колумбія, Куба, Мексика, Перу, Уругвай, Чилі та Еквадор.

Частка підприємств суднобудівної промисловості та чисельності зайнятих, розподілених по секторам, у %

Суднобудівна галузь регіону включає 116 основних підприємств зі 120 тис. Зайнятих. Її найважливіший центр знаходиться в Бразилії. На неї припадає 42 підприємства (37%) цивільної і військової суднобудівної промисловості, де працюють 83 тис. Осіб (70,4%). Другу позицію займає Аргентина - 21 підприємство (18%), проте за кількістю працюючих там вона тільки четверта після Мексики і Колумбії - 6,5 тис. (5,4%). Мексика ж перебуває на третьому місці - 14 підприємств (12%) і 7,5 тис. осіб (6,5%). Всього на частку Бразилії, Аргентини і Мексики припадає 77 заводів (67%) і 97 тис. (82%) зайнятих.

Більша частина підприємств цієї галузі відноситься до цивільного сектору, а безпосередньо на оборону працюють 54 (47 тис. Чоловік), що відповідає більш 46 і близько 40% відповідно.

Розташування підприємств військової суднобудівної промисловості країн Латинської Америки.

Суднобудівний військово-промисловий комплекс країн Латинської Америки являє собою сукупність виробничих, ремонтних підприємств і науково-дослідних організацій (НДО), які працюють на оборонну промисловість.

Військова суднобудівна промисловість включає (за видами) 31 суднобудівне, 20 судноремонтних і два двигунобудівних заводу, а також проектне бюро. При цьому підприємства, що виробляють дизельні двигуни для катерів і суден малих розмірів, а також відповідне бюро є тільки в Бразилії: завод компанії " Scania Latin America" шведської компанії "Scania", "Cummins Brazil" американської корпорації "Cummins" і "Ship's Project Centr "компанії EMGEPON (Empresa Gerencial de Projetos Navais).

Всі виробничі підприємства крім будівельних робіт займаються ремонтом, модернізацією та технічним обслуговуванням кораблів.

Крім того, значна кількість НДО входить до складу великих підприємств в якості конструкторських бюро або відділів. У військово-технологічному відношенні військові НДДКР проводяться тільки в Бразилії, Колумбії і Мексиці як самими державами, так і за підтримки іноземних компаній.

Основу сучасної виробничої бази цієї військової галузі в країнах Латинської Америки складають 15 суднобудівних підприємств. Серед них виділяються вісім ведучих, які можна віднести до найбільш великих центрів суднобудування регіону, котрі володіють потужностями, необхідними для будівництва кораблів основних класів. На них зайнято більше половини працюючих у військовому виробництві.

До основних видів продукції даних підприємств відносяться: підводні човни, надводні кораблі, катери і допоміжні судна військового призначення. Практично на всіх будуються кораблі по закордонних ліцензіях з використанням технологій інших країн, які мають достатній досвід в сфері виробництва.

Це обумовлено як відставанням за рівнем промислового і науково-технічного розвитку держав регіону від високорозвинених країн, так і відсутністю необхідних умов перш за все фінансових, технологічних і кадрових, для створення сучасної військово-морської техніки (ВМТ).

Важливими напрямками розвитку військової суднобудівної промисловості регіону є: придбання технологій для налагодження власної розробки і виробництва сучасної високотехнологічної ВМТ, організація спільного і ліцензійного випуску, створення підприємств з сучасною інфраструктурою, проведення робіт по ремонту і модернізації кораблів зарубіжного виробництва, які перебувають на озброєнні ВМС, на національних підприємствах суднобудівної промисловості.

Аргентина і Бразилія мають у своєму розпорядженні можливостями з виробництва підводних човнів, однак фактично тільки друга будує їх.

Склад підприємств суднобудівельної промисловості країн Латинської Америки за секторами

Сектор	Кількість підприємств		Чисельність зайнятих	
	Одиниць	доля,%	тис. чол.	доля,%
Цивільна промисловість	62	53,5	73,0	59,2
Військова промисловість	54	46,5	47,0	40,8
Всього	116	100,0	120,0	100,0

Розподіл підприємств військової судобудівної промисловості країн Латинської Америки за секторами

Сектор	Кількість підприємств		чисельність зайнятих	
	Одиниць	доля,%	тис. чол.	доля,%
Судобудівельний	30	57,4	43,5	92,5
Судоремонтний	20	37,0	3,1	6,5
Двигуно-будівельний	2	3,7	0,2	0,5
Проектний	1	1,9	0,2	0,5
Всього	54	100,0	47,0	100,0

Територіальне розміщення суднобудівних і судноремонтних підприємств військової промисловості вкрай неоднорідним - вони в значній мірі сконцентровані навколо великих мегаполісів. Провідні розташовані по узбережжю Атлантичного океану. Так, найбільшим суднобудівним центром Аргентини є провінція Буенос-Айрес, а Бразилії - Ріо-де-Жанейро.

Практично у всіх латиноамериканських країнах суднобудівний ВПК контролюється державою через органи управління в складі МО.

Таким чином, тільки "велика четвірка" латиноамериканських країн: Бразилія, Мексика, Колумбія і Чилі - в якості пріоритету розглядає розвиток власної військової суднобудівної промисловості з опорою на державне замовлення. Національні суднобудівні підприємства в тісній кооперації з провідними зарубіжними компаніями розробляють власні проекти бойових кораблів, зокрема підводних човнів, фрегатів і патрульних кораблів.

Військово-політичне керівництво провідних латиноамериканських країн прагне підвищити роль своїх військово-морських сил, активізувавши будівництво кораблів на національних потужностях. Перспективи розвитку і завантаження останніх багато в чому будуть залежати від фінансово-економічного становища держав регіону.

Основні складальні підприємства військової суднобудівної промисловості країн Латинської Америки

Країна	Судобудівні заводи	Місце розташування	Склад виробничих потужностей по класах військово-морської продукції
Провідні підприємства			
Бразилія	Arsenal da Marinha	Затока Гуанабара, м. Ріо-де-Жанейро	Фрегати, патрульні кораблі
	Itaguaí Construções Navais	м. Итагуаї, штат Ріо-де-Жанейро	Дизель-електричні і атомні ПЧ
Колумбія	Cotecmar - Matonal корпорації COTECMAR	м. Картахена, департамент Мамонал	Десантні вантажні транспорти, патрульні кораблі
Мексика	Astimar № 1	м. Тампіко, штат Тамауліпас	Патрульні кораблі
	Astimar № 3	м. Коатцакоалькос, штат Веракруз	Патрульні кораблі
	Astimar № 20	м. Саліна-Круз, штат Оахака	Патрульні кораблі
Перу	SIMAC судобудівної компанії SIMA	м. Кальяо, департамент Ліма	Фрегати, патрульні кораблі
Чилі	Talcahuano компанії ASMAR	Затока Консепсьон	Десантні вантажні транспорти, патрульні кораблі
Середні підприємства			
Аргентина	Astilleros Rio Santiago (ARS)	м. Енсенада, пров. Буенос-Айрес	Фрегати, патрульні кораблі
	Об'єднання заводів "Танданор" і "Альміранте Сторні" (Almirante Storni) військово-морського промислового комплексу СІНАР (Complejo de Industria Naval Argentina - CINAR)	м. Буенос-Айрес	Дизель-електричні ПЧ
Бразилія	"Эстелеро Илха" (Estelero Ilha - EISA), многопрофильной корпорации "Синерджи груп" (Synergy Group Corp.)	г. Ріо-де-Жанейро, штат Ріо-де-Жанейро	Патрульні кораблі
	ИНАСЕ (Industria Naval do Ceara - INACE), совместное предприятие бразильской многопрофильной корпорации "Одебрехт" (Odebrecht) и французской "ДКНС" (DCNS)	г. Форталеза, штат Сеара	Патрульні кораблі
Венесуела	DIANCA (Diques y Astilleros Nacionales S.A.)	м. Пуэрто-Кабельо, штат Карабобо	Патрульні кораблі
Куба	Damex Shipbuilding & Engineering голандської компанії Damen Shipyards Group.	Бухта Сантьяго-де-Куба	Десантні та патрульні кораблі
Уругвай	Tsakos Industrias Navales групи компаній Tsakos Groop	м. Монтевідео	Патрульні кораблі

[Зарубежное военное обозрение. - 2019. - № 2. - С. 62-72](#)

Обмеженість в номенклатурі ОВТ обумовлена насамперед загальним низьким рівнем економічного розвитку більшості країн Латинської Америки, який не забезпечує необхідних умов для створення розвиненої військової промисловості. Разом з тим економічний і науково-технічний потенціал найбільших країн регіону, таких як Бразилія, Мексика і Аргентина, дозволяє їм не тільки успішно освоювати ліцензійне виробництво ряду сучасних зразків ОВТ, в тому числі високотехнологічних, але і в деяких випадках розробляти подібні зразки самостійно.

Таким чином, військова промисловість країн Латинської Америки являє собою сукупність різних за рівнем розвитку та можливостям національних військово-промислових комплексів. Для провідних країн регіону характерний процес поступового і планомірного створення сучасної військової науково-виробничої бази, розширення можливостей підприємств з випуску готових зразків ОВТ. Відповідно до планів будівництва ЗС провідних країн регіону передбачається розробка і виробництво ряду сучасних систем озброєнь, а також модернізація знаходяться на озброєнні ОВТ.

Однак, незважаючи на те, що військово-політичне керівництво латиноамериканських країн продовжує прагнути до забезпечення ЗС озброєнням і військовою технікою національного виробництва, в силу дії ряду зовнішніх і внутрішніх факторів створення в найближчому майбутньому і середньостроковій перспективі високотехнологічного військово-промислового комплексу, здатного успішно конкурувати з світовими виробниками ОВТ, малоімовірно. Це обумовлено як відставанням в рівні промислового та науково-технічного розвитку держав регіону, так і відсутністю необхідних фінансових і технологічних можливостей для створення сучасних виробництв продукції військового призначення.

У доступній для огляду перспективі військова промисловість країн Латинської Америки збереже значний ступінь технологічної залежності від зарубіжних виробників ОВТ, що, в свою чергу, обумовлює її орієнтацію на придбання передових зарубіжних технологій і ліцензійне виробництво сучасних ОВТ на місцевих підприємствах.

*Для України значною перевагою на латиноамериканському ринку є те, що на озброєнні у багатьох країн знаходиться багато зброї і техніки радянського виробництва, яке, по-перше, необхідно ремонтувати і модернізувати, а по-друге, його простіше замінити на зброю і техніку виробництва пострадянських країн, ніж західних - не доведеться перенавчати персонал. Крім того, у першій половині 2019 року шанс українській оборонці надала ситуація в Венесуелі. Власне, тоді і були озвучені серйозні надії щодо військово-технічного співробітництва з країнами латиноамериканського регіону. Україна отримала унікальний шанс закріпитися на ринку озброєнь і військових технологій Південної Америки. Введення санкцій США проти РФ через втручання в конфлікт Венесуели змушує країни регіону шукати альтернативу російським виробникам. Оскільки на даний момент санкції ускладнили можливості оплати рахунків за продукцію і послуги російського ОПК. Україна може пропонувати свої послуги в **авіаційній, космічній, бронетанковій і артилерійській сферах.***

Використана література:

1. La Industria de la Defensa y Seguridad en América Latina 2014-2015, IDS, Ana Victoria Suárez Jiménez.
2. Panorama Estratégico 2019, Instituto Español de Estudios Estratégicos.
3. «El abandono del neoliberalismo en América Latina a principios del siglo XXI y el flujo de corrientes neoestructuralistas y neoextractivistas», Alfonso Zurita Borbón; IIEE.ES – Documento Marco, 04/2017;
4. América Latina y el Caribe, los cambios regionales y los desafíos globales Anuario de la Integración Regional de América Latina y el Caribe, No. 10, 2014
5. “Militarismo en América Latina”, P.Ortega, J.S.Gómez; Centro de Estudios Justicia y Paz, 2017
6. Проблемы развития ВПК стран Латинской Америки: На примере Аргентины, Бразилии и Чили, Козлов М.Ю.,- диссертация, Институт ЛА РАН
7. SIPRI Yearbook 2019, World Development Indicators: Military expenditures and arms transfers.
8. Red de Seguridad y Defensa de América Latina <http://www.resdal.org/ing/index.html>
9. В. Суриков, ВПК, Латинская Америка - Зарубежное военное обозрение. 2016, №7, С. 26-30
10. Donadio, Marcela El presupuesto de defensa en América Latina : la importancia de la transparencia y herramientas para el monitoreo independiente. – 7° ed. – Buenos Aires.
11. OECD (2020), Panorama de las Administraciones Públicas América Latina y el Caribe 2020, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/1256b68d-es>.
12. MODERNIZACIÓN DE MINISTERIOS DE DEFENSA Publicación del Consejo de Defensa Suramericano CDS-UNASUR. Presidencia Pro Tempore Ecuador.
13. Зарубежное военное обозрение. - 2016, №3, С. 73-78
14. Зарубежное военное обозрение. - 2015, №9, С.37-40
15. Зарубежное военное обозрение. - 2017, №4 С. 68-71
16. Зарубежное военное обозрение. - 2019. - № 2. - С. 62-72
17. Зарубежное военное обозрение. - 2019. - № 1. - С. 27-29
18. GLOBAL FIREPOWER 2020/ <https://www.globalfirepower.com/>
19. The Military Balance, 2018.
20. Тарасов К.С., "ВПК стран Латинской Америки: тенденции, проблемы, перспективы", М., 1994
21. Balance Militar de América del Sur, 2016, 2017.
22. ЦАМТО. Аналитические материалы к выставке LAAD 2013,2014,2015,2016,2017,2018,2019. Рынок вооружений стран Латинской Америки URL: [http:// www.armstrade.org/files/analytics/](http://www.armstrade.org/files/analytics/)
23. JULIÁN GONZÁLEZ GUYER Libros Blancos de Defensa en Sudamérica: ¿Política exterior o política doméstica?.
24. Política de Defensa Nacional del Ecuador 2018/Libro Blanco
25. Política de Defensa Nacional del Perú 2017/Libro Blanco
26. Política de Defensa Nacional de Argentina 2015/Libro Blanco
27. Política de Defensa Nacional del Chile 2017/Libro Blanco
28. Política de Defensa Nacional de Brazil 2012/Libro Blanco
29. Real Instituto Elcano. Informe Elcano 22. 2018 ¿Por qué importa América Latina? Coordinador: Carlos Malamud. URL: <http://www.realinstitutoelcano.org/wps/portal/>

30. <http://www.defensa.com/>
31. <http://www.FuerzasNavales.com/>
32. Armada Argentina <http://www.ara.mil.ar/>
33. Armada de Chile <http://www.armada.cl/>
34. International Institute for Strategic Studies (IISS) <http://www.iiiss.org/>
35. Ministerio da Defensa do Brasil <http://www.defensa.gov.br/>
36. Ministerio de Defensa de Republica Argentina <http://www.mindefgov.ar/>
37. Ministerio de Defensa Nacional de Chile <http://www.defensa.c1/>
38. Ministerio de Economia de Republica Argentina <http://www.mecon.gov.ar/>
39. <https://www.defesa.gov.br/index.php/industria-de-defesa/paed>
40. https://www.defesa.gov.br/arquivos/estado_e_defesa/livro_branco/lbdn_esp_net.pdf
41. <https://www.argentina.gob.ar/defensa>
42. <https://www.mindefensa.gov.co/irj/portal/Mindefensa>
43. VII. Encuentro Nacional de Estudios Estratégicos Buenos Aires, Noviembre de 2004
44. LA PRODUCCIÓN PARA LA DEFENSA EN LA REPÚBLICA ARGENTINA Autor: Coronel CARLOS ALBERTO ARROYO ARZUBI

Ч. II (зразок)

3. Структура ВПК країн Латинської Америки (по країнах).

3.2. Бразилія

• Загальні відомості

Бразилія є одним з лідерів по виробництву озброєння і військової техніки (ОВТ) в Латинській Америці. Її військова промисловість, яка налічує 180 підприємств, знаходиться як в приватній власності, так і в державному управлінні. Випускаються в країні зразки відрізняються простотою експлуатації, надійністю і відносно невисокою вартістю, що робить їх привабливими для багатьох країн "третього світу".

У структурі військової промисловості Бразилії представлені ракетно-космічна, авіаційна, бронетанкова, суднобудівна, артилерійсько-стрілецька, боєприпасна і радіоелектронна галузі.

Для вирішення завдань щодо забезпечення збройних сил країни сучасною технікою, а також щодо підвищення ефективності науково-дослідної, дослідно-конструкторської, виробничо-господарської і комерційної діяльності компаній створена "Бразильська асоціація підприємств оборонної промисловості та систем безпеки" (ABIMDE). Дана організація об'єднує в своєму складі національні компанії і розташовані на її території філії іноземних військово-промислових корпорацій ("Агуста-Уестленд", "Бає системз", "Боїнг", ЕАДС, СААБ, "Елбіт системз", "Індра", "Моторола ", " Рафаль інтернешнл ", " Рокуелл-Коллінз "і ін.).

Участь зарубіжних компаній в програмах виробництва ОВТ в цій країні передбачає організацію приватно-державного партнерства шляхом укладення угоди з бразильськими фірмами, обов'язковим схваленням конгресом і урядом, а також ліцензуванням державними органами виконавчої влади. Підприємства військової промисловості країни входять до асоціації оборонних підприємств ABIMDE.

В цілому військова промисловість Бразилії здатна із залученням зарубіжних технологій, компонентів і фахівців на 75% забезпечувати потреби країни в ОВТ, включаючи підводні човни, бойові кораблі і катери, ракети, навчально-бойові та військово-транспортні літаки, штурмовики, вертольоти, системи автоматичного управління , бойові розвідувальні машини, БТР, РЛС, електронне обладнання, радіостанції, різні типи артилерійсько-стрілецького озброєння та боєприпасів як власної розробки, так і вироблених за ліцензіями іноземних компаній.

Військово-політичне керівництво

Ministro de Defensa Міністр оборони	Secretario de Productos de Defensa Секретар з питань ОП
Jefe Estado Mayor Conjunto (EMCO)	Jefe del Estado Mayor de la Armada
Начальник об'єднаного ГШ	Начальник ГШ ВМС
Jefe el Estado Mayor de la Fuerza Aérea	Jefe del Estado Mayor del Ejército
Начальник ГШ ВПС	Начальник ГШ СВ
Ministro de Justicia Міністр юстиції	Director General de la Policía Federal Ген.Директор федеральної поліції

Інші Державні Установи / Otros Organismos Públicos

Instituciones Públicas de Investigación y Desarrollo
Державні інституції досліджень та розвитку

Departamento de Ciência e Tecnologia Aeroespacial (DCTA) <http://www.cta.br>
Аерокосмічний департамент науки та технологій
Instituto Tecnológico de Aeronáutica (ITA) <http://www.ita.br>
Технологічний інститут авіонавтики
Instituto de Aeronáutica y Espacio (IAE) <http://www.iae.cta.br>
Інститут авіонавтики та космосу
Instituto de Estudios Avanzado <http://www.ieav.cta.br>
Інститут перспективних досліджень
Grupo de Infraestructura y Apoyo (GIA-SJ) <http://www.giasj.cta.br>
Група інфраструктури та допомоги
Centro de Lançamento da Barreira do Inferno (CLBI)
Пусковий центр Баррейра ду Інферно

Базові Галузеві Підприємства / Empresas

Aernnova do Brasil Av. Dr. Sebastião Humberto da Cunha Pontes, 4810 12237-823 Sao Jose Dos Campos (Brasil) Tel: +55 12 3932 8200 Fax: +55 12 3932 8217 http://www.aernnova.com	AEL Sistemas (ElbitSystems) Porto Alegre - RS - Brasil Av. Sertório, 4400 Bairro: Jardim Floresta CEP: 91040-620 Tel: +55 51 21011200 E-mail: marketing@ael.com.br http://www.ael.com.br	Agrale BR 116 - Km 145 - 15.104 CEP: 95059-520 Caxias do Sul Rio Grande do Sul - Brasil Tel: + 55 54 3238-8040 ó 8000 http://www.agrale.com.br	AltaveTecnologia Praça Marechal-do-Ar Eduardo Gomes, 50 Via Urupema, S/N – Incubaero, #5 CTA, São José dos Campos – SP CEP.: 12.228-901 Brazil Tel: +55 12 3923-7639 E-mail: contact@altave.com.br http://www.altave.com.br
Avibras Aeroespacial Av. Brigadeiro Faria Lima, 3305 Parque Martim Cererê CEP 12227-000 – Caixa postal 8090 São José dos Campos – SP Tel: +55 12 3955-6000 E-mail: gspd@avibras.com.br http://www.avibras.com.br	BCA Balistic Protection Tel: +55-12 3903-9933 Fax: +55-12 3966-6365 http://www.bcatextil.com.br	Boeing do Brasil Tel: +55 11 3443-7287 Bravio Brasil Avionics Av. Olavo Fontoura, 1078 - Setor "D" - Lote 02 http://www.boeing.com.br	Bravio Brasil Avionics Av. Olavo Fontoura, 1078 - Setor "D" - Lote 02 http://www.boeing.com.br Aeroporto Compo de Marte Santana - São Paulo CEP: 02012-020 – Tel: +55(11)2221 5252 E-mail: bravio@bravio.com.br http://www.bravio.com.br
Brazil Machinery Solutions Tel: + 55 11 5582-6440 E-mail: marco.carlotti@abimaq.org.br http://www.brazilmachinery.com	CBC – Companhia Brasileira de Cartuchos Humberto de Campos Avenue, 3220 Ribeirão Pires / SP - Brazil ZIP: 09426-900 Tel: +55 11 2139-8219 http://www.cbc.com.br	CMI Defense Perini Business Park - Rua Dona Francisca, 8300 - Bloco 4 Módulo E 89239-270 Joinville - Brazil Tel: +55 47 4101 3108 Fax: +55 47 3027 7463 E-mail: brasil@cmigruppe.com http://www.cmigruppe.com	Columbus International Ltda Avda. Brig. Faria Lima, 2369, Cj.201, CEP: 01451-929 São Paulo – SP Tel: +55 (11) 11 3813-2657 E-mail: contato@columbusparts.com.br http://www.columbusparts.com.br
CONDOR Tecologias Não Letais Tel: +55 (21) 2886-8729 E-mail: atendimento@condornaoletal.com.br http://www.condornaoletal.com.br	EBCO Systems Rua Bandeira Paulista, 716 / Conj 111 e 112 04532 - 002 - Itaim Bibi - São Paulo/SP Tel: +55 11 3140. 0700 E-mail: contato@ebco.com.br http://www.ebco.com.br	EDRA Aeronáutica Rodovia Estadual SP 191 - Km 87,5 - Ipeúna SP / Brasil - CEP 13537-000 Tel: +55.19.3576-9264 E-mail: vendas@edraeronautica.com.br http://www.edraeronautica.com.br	EMBRAER / EDS Av. Brigadeiro Faria Lima 2.170 Sao Jose Dos Campos, Sao Paulo, 12227-901 Brazil Tel: (+55 12) 3927-1000 http://www.embraer.com
Glágio do Brasil Tel/Fax: (+31) 3295-4843 E-mail: colete@glagio.com.br http://www.glagio.com.br	Glock do Brasil Tel: +55 11 3818-0968 ó 0967 http://eu.glock.com/english/index.htm	Gold Lock Av. Pacaembú, 1976 Cep 01234-000 - SP - Brasil Tel: +55 11 3511-3855 ó 99273-4780 http://www.gold-lock.com.br	Harris do Brasil Ave. Eng. Luiz Carlos Berrini 1511/8º, 9º andar Conj. 82/92 Brooklin, São Paulo SP 04571-011 - Brasil Tel: +55 11 3631 0600 Fax: +55 11 3631 0660 http://www.harris.com
Huber-Suhner Rodovia Presidente Dutra, Km 134 – Prédio 02 12286-160 Vila Galvão – Caçapava SP 160 (Brazil) Tel: +55 12 3657 1000 Fax: +55 12 3657 1028 E-mail: info.br@hubersuhner.com http://www.hubersuhner.com.br	IACIT Radars Av. Dep. Benedito Matarazzo, 7981 - Vila Betânia - CEP: 12245615 São José dos Campos - SP – Brasil Tel: +55 (12) 3797.7777 Fax: +55 (12) 3797.7753 http://www.iacit.com.br	IAFIS Brasil SMAS Trecho 03 Conjunto 03 Bloco B NÚMERO 30 SALAS 321, 322, 323 e 324. Edifício The Union, Brasília - DF / Brasil CEP: 70.610-635. Brasília, DF - Brasil Tel: +5561-32247274 Fax: +5561-32263083 http://www.iafisgroup.com	Indústria de Material Bélico do Brasil – IMBEL Quartel General do Exército Bloco H - 3º Andar - SMU - CEP 70.630-901 - Brasília – DF Tel: +55 61 3415-5845 http://www.imbel.gov.br
KMW do Brasil Calçada Salvador Isaia, 1263 Nossa Senhora Medianeira, Santa Maria - RS, 97015-001, Brasil Tel: +55 55 3027-5673 http://www.kmweg.de	Kryptus Segurança da Informação Ltda. Rua Francisca Resende Merciai, 102 CJ 2 Campinas, SP, Brasil, CEP: 13084-195 Tel/Fax: +55 (19) 3289 4377	Mectron (Odebrecht) Rua Lemos Monteiro, 120 - 12º andar Edifício Odebrecht São Paulo Butantã CEP 05501-050 São Paulo, SP – Brasil Tel: (+55 11) 3096 8000 /	Novaer Craft Empreendimentos Aeronáuticos Avenida Brigadeiro Faria Lima, nº. 3.305, P01/P02 - Sala 2 CEP: 12.227-000 São José dos Campos/SP Tel: (+12) 3949-2000 E-mail:

	E-mail: contato@kryptus.com http://www.kryptus.com	3025 7000 Fax: (+55 11) 3096 8017 http://www.mectron.com.br	novaer@novaer.ind.br http://www.novaer.ind.br
OMNISYS (Grupo Thales) Rua Prof. RubiãoMeira, 50, BairroPlanalto - São Bernardo do Campo, SP CEP: 09890-430 – Tel: (+11) 3303-1200 Fax: (+11) 3303-1239 http://www.omnisys.com.br	Orbisat, Grupo Embraer Tel: +55 (19) 2101.0505 E-mail: sac@orbisat.com.br http://www.orbisat.com.br	OTT Blindados Quadra 2, Bloco E, No 12 SI.206 -S/Loja Parte L3 Brasilia - DF - 70.070-120 - Brasil Tel: +55 61 9276 3454 Fax: +55 61 2105 7040 E- mail: info@ottblindados.com http://www.ottblindados.com	RF.COM Sistemas Rua Carlos Marcondes 501, JdLimoeiro São José dos Campos - SP - CEP 12241-421 - Brasil Tel: (+12) 3932 0070 E-mail: info@rf.com.br http://www.rf.com.br
SAAB Gripen Brasil SCN Quadra 05 Bloco A Ed. Brasília Shopping, Sala 430 70715-900 Brasília - DF Brazil Tel: +46 31 7948894 http://www.saabgroup.com	Santos Lab Aeroespacial R. AristidesLôbo, 80 - Rio Comprido Rio de Janeiro - RJ 20250-450 Brasil Tel: +55 21 3547-8500 E-mail: contato@santoslab.com.br http://www.uav.com.br	Serthi Hidráulica R.Eng Armando de Arruda Pereira, 226 B. Cerâmica. São Caetano do Sul – SP 09581-160 Tel: +55 11 4223-4777 Fax: +55 11 4223-4775 E- mail: contato@serthi.com.br http://www.serthi.com.br	Toyomatic Est.Mun.Ver.AlvaroAlessandri, 1017 Campo Novo Bragança Paulista- SP CEP: 12903-841 Tel: +55 (11) 2490-1900 http://www.toyomatic.com.br
Vertical do Ponto Av. Duque de Caxias, 600 - Vila Militar - Deodoro Rio de Janeiro - RJ - Brasil - CEP: 21615-220 Tel. / Fax: +55 21 2457-4338 / 2457-4378 E-mail: verticaldoponto@verticaldoponto.com.br http://www.verticaldoponto.com.br	Zell Ambiental Av. Senador Casemiro da Rocha, 609 - cjs 54/55/56 - 04047-001 São Paulo – SP Tel: (+11) 2187-9355 Fax: (+11) 2187-9360 http://www.zell.com.br		

Галузь / Підприємство	Виробництво
Ракетно-космічна промисловість	
Компанія "Авибраз"	Є провідним підприємством (м Сан-Жозе-дус-Кампус, штат Сан-Паулу), яка проектує, розробляє і виробляє штучні супутники землі різного призначення, телекомунікаційне і радіолокаційне обладнання, реактивні системи залпового вогню (РСЗВ), тактичні НКР для РСЗВ, КР класу "повітря - земля", ПТКР і ЗКР. Штат співробітників складає близько 1 500 осіб.
Авіаційна промисловість	На сучасному етапі бразильська авіаційна промисловість робить спроби стати менш залежною від поставок комплектуючих вузлів з-за кордону. Близько 80% парку літаків національних ВПС складають машини власного виробництва.
"Ембраср", "Хелібраз"	Найбільші компанії авіаційної промисловості - (м Сан-Жозе-дус-Кампус, штат Сан-Паулу) і (м Ітажуба, Мінас-Жерайс), які виробляють бойові та навчальні літаки, а також вертольоти різного типу. Найбільш затребуваними зразками ОВТ на світовому ринку є штурмовик ЕМВ-314 "Супер Тукано", літак АВАКС ЕМВ-315, тактичний транспортно-заправний літак КС-390, літак базової патрульної авіації ЕМВ-145МР, вертольоти НВ-315В "Гавьяо" і НВ 350 "Ескіло".
Бронетанкова промисловість	Можливості обмежуються проведенням технічного обслуговування, ремонту і модернізації основних бойових танків "Леопард" збройних сил Бразилії в кооперації з німецьким концерном "Рейнметалл". Разом з тим в країні виробляється широка номенклатура бойових броньованих машин різного призначення.
"Авибраз"	Спільно з французькою компанією "Рено" випускає броньований автомобіль "Тупі".
"Ивеко"	Італійський концерн (м Мережі-Лагоас, штат Мінас Жерайс) виробляє на території Бразилії бронетранспортер "Гуарані" для її ЗС. Його компоновка є модульною і залежить від вирішуваних завдань і вимог замовника. Озброєння може розміщуватися на дистанційно керованих турелях. На базі "Гуарані" можуть бути створені самохідні міномети, командно-штабні та медико-евакуаційні машини, пересувні ремонтні майстерні.
"Аграл"	Компанія випускає багатоцільовий автомобіль підвищеної прохідності "Аграла Марруа", що поставляється на озброєння ЗС Бразилії, Аргентини та Екватору.

Суднобудівна промисловість	Основа суднобудівної галузі - чотири великих виробничих підприємства (профільних) та чотири ремонтні заводи. Їх можливості дозволяють виробляти, модернізувати і ремонтувати військово-морську техніку, судові двигуни та інше обладнання. У 2019 число зайнятих на цих підприємствах становила близько 15 тис.чоловік.
Верф "Арсенал да Марінья" (Arsenal da Marinha)	Головне суднобудівне підприємство (м Ріо-де-Жанейро) з випуску НК і ГШ. Він займається проектуванням, будівництвом, ремонтом, модернізацією та технічним обслуговуванням кораблів як національних ВМС, так і інших країн регіону (водотоннажністю до 4 тис.Т .) У перелік продукції підприємства входять фрегати типу "Нітерой", корвети типів "Інаума" і "Баррозу", а також дизель-електричні підводні човни типів "Тупі" і "Тикунов"(німецьких проектів 209/1450 і 209/1400). У 2005-2010 роках на заводі проводилася модернізація бразильського авіаносця "Сан-Пауло", придбаного у ВМС Франції. У 2011 році в м Сепетіба (штат Ріо-де-Жанейро) створені виробничі потужності для випуску за французькою ліцензією підводних човнів типу "Скорпіо", а в перспективі - розробляється ПЧ з ядерною енергетичною установкою.Число зайнятих на підприємстві в 2014 році становило близько 7 тис. чоловік.
Державний суднобудівний завод "Ітагуаї конструкторів навійс" (Itaguai Construcoes Navais)	Велике підприємство національного кораблебудування - належить міністерству оборони. Він розташований на військово-морській базі (м Ітагуаї південного регіону, штат Ріо-де-Жанейро). Число зайнятих близько 6 тис. Чоловік. Після передачі заводу в оренду консорціуму "Ітагуаї марин констракшн" (ICN - Itaguai Marine Construction), освіченій приватної бразильською компанією "Одебрехт" (Odebrecht) і французької DCNS, з 2010 по 2015 рік на ньому провели повну модернізацію виробничих потужностей для будівництва підводних човнів. В даний час верф оснащена всім необхідним промисловим і спеціальним обладнанням для випуску корпусних секцій ДЕПЧ типу "Скорпіо" відповідно до національної програми підводного кораблебудування "Просаб". В рамках франко-бразильського угоди компанія DCNS сприяє в проектуванні військово-морської бази і створення інфраструктури, необхідної для будівництва та технічного обслуговування ПЧ. Роботи на підприємстві ведуться за контрактом, який передбачає передачу французькою стороною необхідних технологій підводного кораблебудування. За умовами угоди французька компанія, яка виступає в якості генерального підрядника, буде управляти заводом протягом 20 років, після чого повинна повернути його у власність МО Бразилії.
Судноверф "Естелеро Ілха С.А." (Estelero Una S.A. - EISA) "Синерджи груп корп." (Synergy Group Corp.)	В штаті Ріо-де-Жанейро спеціалізується на будівництві патрульних кораблів власної розробки типу "Імперіал Марінейро", "Педро-Тейшейра" і "Рорайма", а також на ліцензійне виробництво ПК "Макао" і "Граджау".
Судноверф "Інасіо" (Industria Navaldo Ceara – INACE)	м Форталеза, штат Сеара, будує ПК типів "Макао" і "Граджау", ПКА типу "Піранья" і допоміжні судна для національних ВМС. Завод є спільним підприємством приватної національної суднобудівної компанії "Одебрехт" і французької DCNS.
Ремонтна інфраструктура суднобудівної промисловості Бразилії	представлена чотирма заводами, розташованими на території військово-морських баз: "Басьо Наваль де Арату" (Base Naval de Aratu) в м Сал-вадор, штат Бака; "Басьо Наваль Альміранте Ару Парейрас" (Base Naval Almirante Ary Parreiras) в м Почав, штат Ріу-Гранду-ду-Норт; "Басьо Наваль де Валь-де-Каес" (Base Naval de Val-de-Caes) в м Белен, штат Пара; "Басьо флувіаль де Ладарія" (Base Fluvial de Ladarío) в м Ладарія, штат Мату-Гросу-ду-Сул.
Компанія "ДСЖ дефенс"	(м Ріо-де-Жанейро) будує патрульні і спеціальні катери для ВМС, спецпідрозділів і поліції.
Артилерійсько-стрілецька і боєприпасна промисловість	
Компанія "Імбел"	(м Бразилія, штат Сан-Паулу), яка є основним постачальником стрілецької зброї, боєприпасів, гранат, снарядів, фугасів, запалювальних сумішей, вибухових речовин і порохів для ЗС країни. Штат компанії близько 2 000 співробітників. Асортимент продукції нараховує більше 100 моделей гранатометів, кулеметів, автоматів, гвинтівок і пістолетів. Остання розробка - автоматична гвинтівка "Імбел" ІА2.
Радіоелектронна промисловість	

Компанія "Ей-І-Ел сістемас"	Вона складає основу РЕП (м ПортуАлегрі, штат Ріу-Грандиду-Сул). Фірма виробляє бортове радіоелектронне обладнання для авіатехніки, космічних апаратів та броньованих машин, а також системи зв'язку і навігації, тренажери, тепловізори.
Компанія "Арес"	(м Дуке-де-Кашіас, Ріо-де-Жанейро) веде розробку і налагодила виробництво електронного обладнання, бойових модулів озброєння для бойових машин, робототехніки, БЛА, оптичних прицілів для стрілецької зброї. Основні види продукції, що випускається: - бойові гіростабілізованого дистанційно керовані модулі з кулеметним озброєнням для бронетранспортера "Гуарані"; - системи управління вогнем; - оптичні, коліматорні, нічні і тепловізійні приціли для стрілецької зброї, БЛА, роботизовані системи для СВ; - навігаційне обладнання.
Компанія "Расткон"	(м Ріо-де-Жанейро) спеціалізується на розробці систем управління, забезпечення кібербезпеки, комп'ютерного моделювання бойових дій. Основу її продукції складають: - система комп'ютерного моделювання "Комбат", призначена для навчання командного складу діям по організації бойової підтримки; - система комп'ютерного моделювання "Ситема", що забезпечує підготовку командного складу до бойових дій проти іррегулярних формувань, боротьби з масовими заворушеннями і проведення гуманітарних операцій; - система управління логістикою, що дозволяє проводити моніторинг технічного стану апаратури і її обслуговування, а крім того, забезпечує електронний документообіг з метою своєчасного надання відповідної технічної документації та звітних документів; - система оперативного управління, призначена для забезпечення безперервного керівництва підлеглими структурами

План стратегічного розвитку оборонної промисловості Бразилії

Національна стратегія оборони (END) – це структурне зміцнення бази оборонної промисловості (VID), яка забезпечує задоволення потреб країни в технологічно розвинених оборонних продуктах. Роль Міністерства оборони (через Секретаріат Оборонної промисловості) полягає у вирівнюванні взаємозв'язків між компаніями та Збройними силами, з метою розвитку новітніх технологій, індустріалізації нових продуктів та їх подвійного використання (цивільного та військового призначення) у бразильському суспільстві. VID, що утворена інтегрованим набором державних та приватних компаній, заохочує національний економічний розвиток, сприяє зовнішній торгівлі країни, відповідає за понад 60 тис. прямих робочих місць, складає 3,7% валового внутрішнього продукту (ВВП) і дорівнює близько R\$ 200200 млрд. у національній економіці. Через свої відповідні Комітети оборони (COMDEFESA), МО підтримує партнерські стосунки з представницькими структурами VID, які безпосередньо пов'язані з такими компаніями, як Бразильська асоціація виробників засобів оборони та безпеки (ABIMDE), Бразильська асоціація виробників машин та обладнання (ABIMAQ) та галузеві Федерації промисловості Федеративні штатів. Налагоджені партнерські стосунки підтримують стратегічні проекти Збройних Сил у трьох галузях, виділених для національної оборони - ядерній, кібернетичній та аерокосмічній.

З метою отримання можливості автономного функціонування бразильської оборонної промисловості та отримання нею стратегічних для країни технологій, які б зменшили зовнішню залежність та підтримували оперативні вимоги збройних сил Бразилії, МО провело роботи для забезпечення постійного фінансування стратегічних оборонних проектів. Для цього було створено План розвитку оборонної промисловості (Plano de Articulação e Equipamento de Defesa (PAED) та прийнято закон про сприяння базі промислової оборони (Lei de fomento à Base Industrial de Defesa). На додаток до встановлення регуляторної бази для сектора, зменшується собівартість продукції для компаній, юридично класифікованих як стратегічні, та встановлюються стимули для розвитку необхідних Бразилії технологій.

- Постанова 899 / МД від 19 липня 2005 р. - затверджує Національну політику оборонної промисловості (PNID)
- Указ № 10,030 від 30 вересня 2019 року - затверджує Положення про контрольовані продукти.
- Нормативний наказ № 63 / МД від 22 жовтня 2018 р. - встановлює оборонну технологічну, промислову та комерційну компенсаційну політику - PComTIC Defense.

Стратегічні проекти

Projetos estratégicos da

Aeronáutica

H-XBR

Проект HX-BR був створений для оснащення бразильської аерокосмічної галузі технологією, необхідною для розробки та виробництва вертольотів.

Проект F-X2, (Gripen NG)

Проект F-X2, (Gripen NG) розроблений для модернізації флоту надзвукових винищувачів ВПС, включає придбання на першій фазі 36 багатоцільових винищувачів на заміну Міражу 2000, які були деактивовані в 2013 році, з подальшим виробництвом на території Бразилії.

Проект KC-390 (Cargueiro militar)

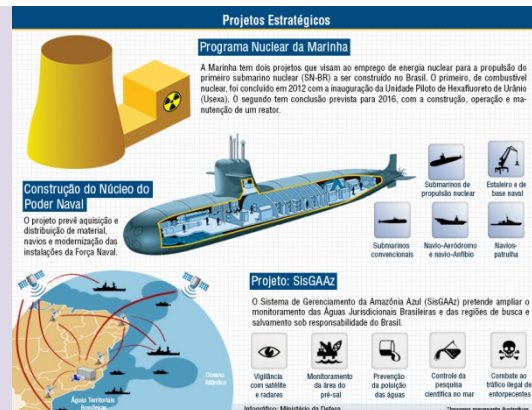
Проект KC-390 (Cargueiro militar) – створення військового транспортного літака та літака-заправника, здатного працювати в будь-яких умовах

PESE (Programa Estratégico de Sistemas Espaciais) Програма стратегічних космічних систем (PESE)

PESE (Programa Estratégico de Sistemas Espaciais) Програма стратегічних космічних систем (PESE). Мета: – забезпечення самостійної розробки, виробництва, запуску, експлуатації та заміни аерокосмічних систем цивільного та військового використання; - встановлює стратегію розгортання космічних систем, починаючи від проектів розвитку супутникового зв'язку, дистанційного зондування, геолокації, систем стратегічного керування до ракетних апаратів.

Projetos estratégicos da Marinha

На ілюстрації показані деякі основні стратегічні оборонні проекти, здійснені ВМС Бразилії

Programa Nuclear da Marinha

Ядерна програма ВМС, розпочата в 1979 р., Розділена на два основні проекти: сфера ядерного паливного циклу та Лабораторія ядерно-електричної генерації Лабген (LABGENE).

Має на меті розвинути до рівня національного технологічного та кадрового опанування потенціал проектування та будівництва АЕС - розробити технологічний потенціал для проектування, будівництва, експлуатації та обслуговування ядерного реактора типу PWR (водний реактор під тиском), який буде використовуватися при будівництві першого бразильського ядерного підводного човна (SN-BR).

У контексті програми створення підводного флоту з ядерною силовою установкою (для виключного використання в Бразилії), завершити повну націоналізацію та виведення на промислову потужність ядерного паливного циклу (включаючи процеси газифікації та збагачення) і технології будування реакторів.

Construção do Núcleo do Poder Naval PROSUB www.prosub.mar.mil.br

План розвитку підводного флоту (PROSUB),, підготовлений на основі Національної оборонної стратегії (END), передбачає передбачає будівництво промислової інфраструктури для підтримки експлуатації та обслуговування підводних човнів, будівництво чотирьох звичайних підводних човнів та проектування та будівництво першого бразильського підводного човна з ядерним рухом.

Крім того, планується будівництво: суднобудівної та морської бази; авіаносного корабля (Pronae); корабля амфібії (Propanf); поверхневих засобів (Prosuper); 500-тонних патрульних кораблів і корветів класу Barroso.

Sistema de Gerenciamento da Amazônia Azul (SisGAAZ)

Проект «Система управління «Синя Амазонія»» (SisGAAZ) складається з набору систем, спрямованих на розширення можливостей для моніторингу та контролю бразильських юрисдикційних вод та регіонів. Блакитна Амазонія - це концепція, що позначає водні простори Бразилії, площею приблизно 4,5 мільйона кілометрів, що відповідає розмірам відповідно до наземної Амазонії.

Проект охоплює використання супутників, радарів та підводного зондування для моніторингу бразильських територіальних вод. Структура

інтегруватиме інформаційні мережі та мережі підтримки прийняття рішень.

Projetos estratégicos do Exército

На ілюстрації показані деякі основні стратегічні оборонні проекти, здійснені армією Бразилії.

Sistema Integrado de Monitoramento de Fronteiras (Sisfron)

Завдання комплексної системи контролю за кордоном (Sisfron) – посилення спроможності бразильської армії діяти в прикордонній смузі країни, протяжністю 16 876 кілометрів. Це інтегрований набір технологічних ресурсів, таких як системи спостереження та моніторингу, інформаційні технології, електронні розвідка, та контрозвідка, які разом із інфраструктурними заходами зменшать уразливість у прикордонному регіоні.

Guarani (Família de blindados)

Гуарані (сімейство бронетехніки)
Проект "Гуарані" має на меті забезпечити армію Бразилії новим сімейством колесної бронетехніки на колесах. Ці транспортні засоби замінять нинішні Ugutu та Cascavel, які використовуються понад 30 років. Першим транспортним засобом, розробленим проектом, був середній транспортний броневантажівка Guarani (VBTP-MR Guarani).

Proteger

Проект «Захист» має на меті розширити спроможність СВ Бразилії в сфері захисту стратегічних наземних структур країни, таких як залізничні дороги, аеропорти, гідроелектростанції, порти тощо. Він буде доповненням до систем громадської безпеки країни, таких, як "Сісфрон" та "Проект кіберзахисту"(PEEDCiber).

**O Plano de Articulação e Equipamento de Defesa (PAED)
План розвитку ОП**

Відповідно до Національної оборонної стратегії, Бразилія повинна зміцнити три сектори стратегічного значення: космічний, кібернетичний та ядерний. Завдання держава - допомогти національній оборонній промисловості здобути технологічну незалежність в цих галузях.

Це завдання потребує стабільного, передбачуваного та постійного потоку бюджетних ресурсів. Матеріалізація цього сценарію вимагає постійних бюджетних зусиль. План розвитку ОП (PAED) передбачає фінансування цих проектів на протязі 20 років, починаючи з 2012 р.

Однак PAED зосереджено не тільки на розвитку ЗС. Проводиться інвестування університетських наукових досліджень, розробок та інновацій, що приведе до підвищення конкурентоспроможності бразильської промисловості в продуктах з високою доданою вартістю.